

ІДЕН АКЕРЛІ

ЛіТО
коли все
ТРАПИЛОСЬ

Переклала з норвезької
Наталя Іліщук

Львів
Видавництво Старого Лева
2023

УДК 821.113.5-31

A 38

© Iben Akerlie

First published by H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) AS, 2022

Published in agreement with Oslo Literary Agency

Акерлі Ібен

A 38 Літо, коли все трапилось [Текст] : повість / Ібен Акерлі ; пер. з нор. Наталі Іліщук. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. — 184 с.

ISBN 978-966-448-173-8

Нура збирається на найнудніші літні канікули у світі — до бабусі, яка живе у глушині далеко за містом і яку вона ледве знає. Дівчинка воліє лишитися вдома, хай навіть мама та вітчим працюватимуть цілими днями, бо й так не має друзів і звикла бути на самоті. Та літо враз перестає бути нудним, коли вона зустрічає Аббаса — хлопця із найзеленішими очима, в яких схована гірка таємниця. І лиш бабуся може допомогти її розгадати...

«Літо, коли все трапилось» — нова повість Ібен Акерлі, авторки книжки «Ларс. LOL», про все те, що може статися за одне коротке, несподіване й незабутнє літо.

УДК 821.113.5-31

*Переклад здійснено за
фінансової підтримки NORLA*

- © Ібен Акерлі, текст, 2022
- © Євгенія Гудкова, обкладинка, 2023
- © Наталя Іліщук, переклад
з норвезької, 2023
- © Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2023

ISBN 978-966-448-173-8 (укр.)

ISBN 978-82-03-37854-6 (нор.)

Усі права застережено

— Нуро?

Мама гукає мене по той бік дверей. Я не відповідаю, бо не знаю, що казати. Дихання перетворюється на короткі схлипування, але я не плачу.

Чую, як дверна ручка опускається донизу, і падаю на ліжко. Ховаю обличчя в подушку, поки мама ще не зайшла. Вона сідає біля мене.

— Нуро... моя пташечко, час спливе швидко.

Я хитаю головою. Мама кладе руку на мою спину.

— Не встигнеш і оком змигнути, як уже будеш вдома.

— Я не хочу їхати до бабусі.

Мій голос зникає в подушці.

— Ти ж не можеш ціле літо просидіти в місті, Нуро, ну що з цього буде?

— Але ж Тілу залишається тут.

— Тілу всього один рочок, — каже мама.

Вона безсило зітхає.

— Я працюватиму ледь не щодня, Нуро. Трюльс також... ти геть знудишся тут...

— Ні, — відказую я, — нудно якраз у бабусі.

Я не так уже й часто буваю в бабусі. Її майже ніколи немає вдома, бо вона десь мандрує. Раніше так складалося, бо вона працювала журналісткою і, за словами мами, не вважала Норвегію достатньо захопливим місцем для життя. Тепер вона вже вийшла на пенсію, але не припиняє подорожувати, адже має раз по раз навідуватися до своїх приятелів, з якими затоваришувала, поки працювала журналісткою.

Є ще одна причина, чому я не часто навідуюся до бабусі: вони з мамою постійно сваряться, коли ми приїжджаємо. А закінчується все тим, що ми забираємося додому ще перед десертом. Бабуся мешкає далеко за містом, серед лісу. Її будиночок настільки віддалений від міста, що частенько я думала, ніби це таке покарання — жити там. Що вона зробила якусь помилку і до кінця життя має за неї розплачуватися.

І тепер мені треба провести там усе літо?

— Але ж я зовсім не знаю бабусі!

Мама трішки забарилася з відповіддю. Я упівоберта повертаюся до неї. Тоді вона лагідно прибирає пасмо волосся з мого обличчя своєю долонею.

— Не знаєш... — повторює вона за мною. — У цьому ж бо моя вина.

Я згадую ті кілька разів, коли бабуса приїздила до нас у місто. Тоді ми ходили в музей чи в кафе, бо бабусі завше кортіло щось побачити або чимось зайнятися, коли вона у нас бувала. Останній раз я бачила її одразу після народження Тілу. Тоді вона привезла зі собою твердого, мов камінь, невеличкого іграшкового жирафа із Зімбабве, якого мама поклала на саме дно коробки з іграшками, коли бабуса пішла.

Я верчуся на ліжку.

— Але я не хочу...

— Не хочеш, — знову зітхає мама. — Але повинна.

Ще одне, чого я геть не розумію: якого дива бабуса взагалі хоче, аби я до неї навідувалася? Та сама бабуса, яка не має бажання святкувати з нами Різдво, забуває про наші дні народження і ніколи не дзвонить?

Можливо, то я повелася якось не так і тепер маю бути покарана? Принаймні я так відчуваюся. Хоча й не знаю, в чому була моя помилка. Я роблю те, що мені кажуть, і не завдаю нікому зайвих клопотів.

Мама лагідно на мене дивиться. Так, немов усе добре. Немов вона нічого не зруйнувала. Глибоко всередині я вся киплю, хочеться сказати їй

щось огидне, але слова застрягають усередині.
Мені вдається лише прошепотіти:

— Іди геть.

Мама кліпає так, мовби їй щось потрапило до ока, а тоді врешті-решт підводиться і йде.

Я хотіла би поїхати в якийсь літній табір чи влаштуватися на літню роботу, аби самостійно заробити собі на кишенькові. Або ще краще — мати такого друга, з яким було би геть звично поїхати кудись на дачу і надовго там залишитися, провести там ціле літо, але в мене і близько його немає.

У мене немає *нікого*.

Два дні по тому наша автівка заїжджає на бабусине подвір'я. Воно таке саме, яким я його пам'ятаю: зелений двір, оточений зі всіх боків лісом, з єдиною доріжкою, яка веде у світ. У дворі два будинки: великий червоний і малий білий; стара криниця і город.

Перед червоним будинком стоїть бабуса. На голові у неї широкий солом'яний бриль, який закриває більшу частину її обличчя, та все ж під крисами я помічаю великі квадратні окуляри. Її волосся довге та сріблясто-сиве. Воно густо спадає на груди й сягає середини живота. Бабуся одягнута у штани бежевого кольору і в таку ж бежеву жилетку поверх футболки із принтом — на тій жилетці щонайменше шість кишень. Саме так вона завжди виглядає.

Мама і Трюльс виходять з авто із Тілу на руках. Я залишаюся сидіти.

Бабуся поплескує маму по плечу і простягає руку Трюльсу. А тоді всю її увагу поглинає Тілу: вона нахилиється над ним, щипає його щічки й корчить гримасу, яка мала би бути милою, однак Тілу звивається так, що Трюльс аж мусить відійти.

Бабуся випростується й оглядається. Мама вказує на автівку і щось каже. Я намагаюся втиснутися в автомобільне сидіння. Бабуся махає мені, але я не махаю у відповідь. Тоді мама йде до авто, а я поспіхом блокую всі дверцята, поки вона не дісталася до них. Мамі доводиться так і стояти — вона безуспішно намагається їх відчинити. Я дивлюся прямо, не рухаючи жодним м'язом. Урешті-решт мама здається і повертається до Трюльса й бабусі.

Вони заходять у дім, а я далі сиджу в автівці. Дверцята таки відчиняю, але суто з необхідності. В авто, що стоїть під сонцем, стає до неможливого спекотно.

Я йду до червоного будинку. З тераси потрапляю одразу на кухню. Прямую далі до сходів у кінці кімнати і крадуся ними вгору. На дверях, які найближче до ванної кімнати, висить напис «НУРА», виведений кривуватими літерами. Бабуся з ним не надто панькалася, але те, що вона взагалі змайструвала окремий знак, мене таки дивує. Я починаю двері й заходжу

всередину, простягаюся на ліжку і витріщаюся в білу стелю.

Майже тут же чується стукіт. Я не кажу «заходьте», але хтось все одно відчиняє двері й заглядає в кімнату. То бабуся.

— Привіт, — вітається вона.

Я не відповідаю.

— Хотіла лиш сказати, що підготувала для тебе рушник, він у ванній.

— Дякую.

— І окрему чашку для твоєї зубної щітки.

— Окей.

— А зараз ми обідаємо.

Я легко киваю. Здається, вона хоче додати щось іще, але вмить виходить, залишаючи двері прочиненими. Таке мене дратує.

Минає трохи часу, перш ніж я таки спускаюся. Внизу застаю всіх решта за обіднім столом на відкритій терасі. Вони вже майже доїли, але трохи їжі ще лишилося й одна тарілка відставлена спеціально для мене. Розмову підтримує Трюльс — він балакає про те і про се, про щось таке, що цікавить лише його: криптомистецтво і біткойни.

— А геніальність блокчейну в тому, що... — каже він, але ніхто вже не слухає.

Я зосереджуюся на їжі, бабуся дивиться у бік лісу, а мама намагається витерти залишки їжі з обличчя Тілу.

Я не хочу бути тут не тому, що ми *так захоп-ливо* проводимо разом час улітку. Здебільшого ми просто залишаємося в місті, адже мамі треба працювати в лікарні. Коли вона вільна між змінами, ми їздимо на пляж чи до якихось місць поблизу. Якось ми доїхали до самого Копенгагена. Проте цього літа мама мусить працювати більше, ледь не щодня. Це називається *позмінно*. І цього року мамі не пощастило отримати додаткові вихідні.

Мама права, коли каже, що я нудьгуватиму в місті, але помиляється, якщо думає, що тут я не нудьгуватиму ще більше.

Бабуся йде з тераси всередину, аби поприбирати на кухні, а Трюльс каже, що піде прогуляється. Тож за столом залишаємося лише ми троє, але Тілу можна не враховувати, тому насправді тільки мама і я. Вона все ще зайнята Тілу, проте я помічаю, як вона поглядає на мене.

— Не хочу тут бути, — шепочу я.

Мама перестає цяцькатися з Тілу.

— Пташечко, — каже вона, немов це відповідь.

— Я хочу бути вдома, — наполягаю на своєму.

— Ну...

Мама знімає сонцезахисні окуляри.

— Так не піде. Зараз ти побудеш тут. Такий план.

— Але...